

25.09.2019

Ärende/29

§ 278

Den av ledamoten Johanna Sydänmaa väckta motionen om avgiftsfria gymnastiklokaler för studerande på andra stadiet

HEL 2019-001429 T 00 00 03

Beslut

Stadsfullmäktige betraktade den av ledamoten Johanna Sydänmaa väckta motionen som slutbehandlad.

Föredragande

Stadsstyrelsen

Upplysningar

Maria Nyfors, stadssekreterare, telefon: 310 21731
maria.nyfors(a)hel.fi

Bilagor

1 Valtuutettu Johanna Sydänmaan aloite

Sökande av ändring

Förbud mot sökande av ändring, beredning eller verkställighet

Beslutsförslag

Beslutet stämmer överens med förslaget.

Föredragandens motiveringar

Ledamoten Johanna Sydänmaa och 28 andra ledamöter föreslår i sin motion att stadens gymnastiklokaler ska öppnas för avgiftsfritt tillträde under skoldagen för studerande på andra stadiet.

Stadsstyrelsen har fått utlåtanden från fostrans- och utbildningsnämnden samt kultur- och fritidsnämnden med anledning av motionen.

Fostrans- och utbildningsnämnden har i sitt utlåtande understött motionen och konstaterat att den är ägnad att främja likvärdigheten mellan studerande på andra stadiet och vore ett sätt att avancera på vägen mot avgiftsfri utbildning på andra stadiet. Kultur- och fritidsnämnden, som förvaltar stadens gymnastiklokaler, har för sin del konstaterat att den inte anser det ändamålsenligt att öppna gymnastiklokalerna för tillträde utan avgift för studerande på andra stadiet. Man blir tvungen att kompensera det inkomstbortfall som nya grupper med rätt till avgiftsfrihet medför genom att höja priserna för andra grupper eller genom att skära i utgifterna.

25.09.2019

Stadsstyrelsen konstaterar att de avgifter som studerande måste betala för användning av gymnastiklokalerna kommer upp till prövning i det sammanhang där man mera generellt fattar beslut om andra stadiets avgiftsfrihet. Om utbildningen på andra stadiet blir avgiftsfri på samma sätt som den grundläggande utbildningen, är det troligt att användning av lokaler som hör till gymnastikundervisningen inte får medföra kostnader för studerandena. För tillfället är stadens grundskolor och daghem befriade från entréavgift vardagar klockan 8–14 i fråga om gymnastikanläggningar inomhus, idrotts- och bollsplaner samt utomhusplaner och konstisbanor. Avgiftsfriheten gäller användning i grupp. Användningen av simhallar och utebassänger är avgiftsbelagd för skolorna, men man tar inte ut någon avgift av eleverna.

Stadsstyrelsen anser att det i detta skede inte är ändamålsenligt att fatta ett separat beslut om avgiftsfritt tillträde till gymnastiklokaler för studerande på andra stadiet.

Stadsstyrelsen håller med kultur- och fritidsnämnden om att man bör främja barns och ungas motionsutövning genom att möjliggöra tillträde till lokaler där de kan motionera och sporta och att kultur- och fritidssektorn samt fostrans- och utbildningssektorn tillsammans kan utreda hur gymnastiklokalerna på ett smidigare sätt skulle kunna ställas till de ungas förfogande.

Att främja motion och rörlighet är en av tyngdpunkterna i Helsingfors stadsstrategi 2017–2021. Ett målområde i Helsingfors motions- och rörlighetsprogram är att tillräckligt motionerande ska vara en del av barns och ungas vardag och inläring. Man använder alltmer motion som ett medel för att stödja stadsbornas välmåga och verka för minskade hälsoskillnader. Motion har enligt forskning avsevärda positiva fysiska, mentala och sociala effekter på människans hälsa och välbefinnande. Därutöver betonas det i strategin att man ska öka det tväradministrativa i organiseringen av motionsverksamheten samt skapande av god praxis i samarbete mellan de olika sektorerna.

Polariseringen när det gäller att röra på sig accentueras på andra stadiet. Endast ungefär var femte helsingforsisk studerande på andra stadiet motionerar så mycket som rekommenderas. Jämfört med hela landet har Helsingfors fler sådana unga som inte alls rör på sig. Enligt motions- och rörlighetsprogrammet upplever mer än 80 procent av gymnasisterna det som mycket meningsfullt om man utvecklade förhållandena på gymnasiet på ett sätt som skulle bidra till ökat motionerande och så att gymnasisterna skulle ha möjlighet att utnyttja gymnastiklokalerna under studiedagen. Det är enligt gymnastiklärares uppfattning nödvändigt att utnyttja gymnastiklokaler utanför läroanstalten för att åstadkomma mångsidig gymnastikundervisning som är i linje med läro-

25.09.2019

planen. Man försöker undvika att det ska uppstå kostnader för studerandena, vilket medför snävare alternativ i genomförandet av undervisningen.

För tillfället bekostar läroanstalterna en stor del av användningen av utomstående institutioners gymnastiklokaler ur sina egna budgetar, vilket minskar kostnaderna för studerandena avsevärt. Enligt uppgifter som lämnats av de olika campus vid Yrkesinstitutet Stadin ammatti- ja aikuisopisto medför gymnastik som hör till utbildningen inte avgifter för studerandena inom yrkesutbildningen. Gymnasisterna har en kostnad på 5–23 euro/kurs för deltagande i de obligatoriska gymnastikkurserna. Studerandena har också alltid möjlighet att välja ett avgiftsfritt gymnastikalternativ.

Studerandena på andra stadiet har i de av kultur- och fritidsnämnden fastställda tariffgrunderna inte avskilts som en separat kundgrupp. Studerande på andra stadiet är bland annat de som studerar vid gymnasier, yrkesskolorna och en del folkhögskolor, och det finns inget enhetligt kort eller någon annan beteckning så att det vore möjligt att identifiera dem. Avgiftsfrihet skulle med andra ord förutsätta att man avviker från tariffgrunderna men också ett fungerande system för identifiering av studerande på andra stadiet.

Staden upprätthåller ett stort antal idrottsanläggningar där man kan sporta avgiftsfritt. Hit hör bland annat näridrottsplatserna, friluftsområdena och -stråken, skridsko- och bollplanerna, skidspåren och de övervakade badstränderna. Stadens övriga idrottsanläggningars entréavgifter är i en nationell jämförelse tämligen förmånliga och starkt subventionerade.

Kultur- och fritidsnämnden har i sitt utlåtande konstaterat att man är tvungen att kompensera det inkomstbortfall som medförs av nya grupper med avgiftsfrihet genom att höja priserna för övriga grupper eller genom att skära i utgifterna, ifall man vill bevara det bidragsmål som har fastställts för sektorn oförändrat. Stadsstyrelsen anser att det inkomstbortfall som användningen av gymnastiklokalerna medför ska kompenseras till kultur- och fritidssektorn, om stadens gymnastiklokaler öppnas för avgiftsfritt tillträde för studerande på andra stadiet som en del av ett mera omfattande införande av avgiftsfrihet på andra stadiet.

Föredragande

Stadsstyrelsen

Upplysningar

Maria Nyfors, stadssekreterare, telefon: 310 21731
maria.nyfors(a)hel.fi

Bilagor

Postadress
PB 1
00099 HELSINGFORS STAD
kaupunginkanslia@hel.fi

Besöksadress
Norra esplanaden 11-13
Helsingfors 17
<http://www.hel.fi/kaupunginkanslia>

Telefon
+358 9 310 1641
Telefax
+358 9 655 783

FO-nummer
0201256-6

Kontonr
FI0680001200062637
Moms nr
FI02012566

25.09.2019

Ärende/29

1 Valtuutettu Johanna Sydänmaan aloite

Sökande av ändring

Förbud mot sökande av ändring, beredning eller verkställighet

Beslutshistoria

Kaupunginhallitus 09.09.2019 § 569

HEL 2019-001429 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo valtuutettu Johanna Sydänmaan aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Maria Nyfors, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 21731
maria.nyfors(a)hel.fi

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta 21.05.2019 § 95

HEL 2019-001429 T 00 00 03

Lausunto

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta antoi asiasta seuraavan lausunnon:

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta ei pidä tarkoituksenmukaisena avata kaupungin liikuntatiloja maksuttomaan käyttöön päivisin klo 8–16 toisen asteen opiskelijoille. Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta pitää kuitenkin tärkeänä, että lasten ja nuorten harrastamista edistetään mahdollistamalla tiloja harrastamiselle ja että kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala sekä kasvatuksen ja koulutuksen toimiala yhdessä selvittävät keinoja, joiden avulla liikuntatilat olisivat joustavammin nuorten käytössä.

Helsingin kaupungin strategian mukaisesti kaupunkilaisten hyvinvointia tuetaan ja terveyseroja kavennetaan entistä enemmän liikunnan keinoin. Liikunnalla on tutkitusti merkittäviä myönteisiä fyysisiä, henkisiä ja sosiaalisia vaikutuksia ihmisten terveyteen ja hyvinvointiin. Strategiasa korostetaan lisäksi liikunnan poikkihallinnollisen järjestämisen va-

hivistamista ja hyvien käytäntöjen luomista eri toimialojen välisenä yhteistyönä. Liikuntapalvelujen eräänä tavoitteena on kehittää syrjäytymisvaarassa olevien tai korkean terveystarpeen väestöryhmille suunnattuja matalan kynnyksen liikuntapalveluja ja liikuntaneuvontaa.

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta päätti 2.10.2018, § 191 toimialan tuotteiden ja palvelujen hinnoitteluperiaatteet. Niiden mukaan ensinnäkin alle kouluikäisiltä ei peritä sisäänpääsymaksuja toimialan palveluissa, ellei tilaisuus ole erityisesti ko. kohderyhmälle tarkoitettu erillinen tapahtuma. Toiseksi liikuntapalvelukokonaisuuden varaamattomilla vuoroilla, paitsi uimahalleissa ja maauimaloissa, on maksuton sisäänpääsy varhaiskasvatukseen ja perusopetuksen ryhmille.

Lisäksi päätettiin asiakaskäyntien, esitysten ja tapahtumien osallistumismaksuissa käyttää seuraavaa yhteistä asiakasryhmäajattelua: normaalihintaiset (aikuiset) sekä alennukseen oikeutetut alennusryhmät: alle 7-vuotiaat, alle 18-vuotiaat, opiskelijat, eläkeläiset, työttömät, varusmiehet/ siviilipalvelusta suorittavat, Helsingin kaupungin työntekijät.

Toisen asteen opiskelijoita ei ole eroteltu näissä hinnoitteluperusteissa omaksi asiakasryhmäkseen. Toisen asteen opiskelijoita ovat muun muassa lukioiden, ammattikoulujen ja joidenkin kansanopistojen opiskelijat. Toisella asteella on myös runsaasti aikuisopiskelijoita, varsinkin ammattiin valmistavassa koulutuksessa. Yhtenäistä korttia tai muuta tunnusta toisen asteen opiskelijan tunnistamiseksi ei ole olemassa, joten maksuttomuus vaatisi hinnoitteluperusteista poikkeamisen lisäksi myös toimivan järjestelmän luomista kyseisiin etuihin oikeutettujen toteuttamiseksi.

Vuosien varrella useissa valtuustoaloitteissa on esitetty maksuttomia liikuntapalveluja useille erilaisille kohderyhmille mm. yli 65-vuotiaille, yli 68-vuotiaille, yli 75-vuotiaille, työttömille, kotivanhemmille, lastensuojeluperheille, sotaorvoille ja toimeentulotukea saaville.

Helsingin liikuntatoimi ylläpitää lukuisia liikuntapaikkoja, joissa liikunnan harrastaminen on maksutonta. Näitä ovat muun muassa lähiliikuntapaikat, ulkoilualueet ja -reitit, luistelu- ja palloilukentät, hiihtoladut ja valvotut uimarannat. Muiden Helsingin liikuntapaikkojen sisäänpääsymaksut ovat valtakunnallisesti verrattuna varsin edullisia ja voimakkaasti subventoituja.

Mahdollisten uusien maksuttomien ryhmien aiheuttamat tulojen menetykset joudutaan korvaamaan muiden ryhmien hintojen korotuksilla tai menojen leikkauksilla, jos toimialalle asetettu katetavoite halutaan pitää ennallaan. Jos vastaavat päätökset ulotetaan myös muihin kaupunkikonsernin yksiköihin, kuten esimerkiksi Urheiluhallit Oy:n palveluihin,

25.09.2019

joka tuottaa suurimman osan Helsingin uimahallipalveluista, niin se li-
sännee kyseisten laitosten avustustarvetta.

Tällä hetkellä helsinkiläiset peruskoulut ja päiväkodit on vapautettu te-
kojääratojen ja ulkokenttien, sisäliikuntapaikkojen sekä liikunta- ja pal-
loiluhallien sisäänpääsymaksuista arkisin kello 8–14. Maksuttomuus
koskee ryhmäkäyttöä. Uimahallien ja maauimalan käyttö on maksullis-
ta. Opiskelijoilta, eläkeläisiltä, työttömiltä, varusmies- tai siviilipalvelusta
suorittavilta sekä invalideilta peritään Muut-hintaryhmän mukainen
maksu.

07.05.2019 Pöydälle

Esittelijä

vs. liikuntajohtaja
Petteri Huurre

Lisätiedot

Petteri Huurre, liikuntapaikkapäällikkö, puhelin: 310 87791
petteri.huurre(a)hel.fi

Kasvatus- ja koulutuslautakunta 07.05.2019 § 152

HEL 2019-001429 T 00 00 03

Lausunto

Kasvatus- ja koulutuslautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan
lausunnon:

Kasvatus- ja koulutuslautakunta kannattaa valtuustoaloitetta. Aloite tu-
kee nuorten liikkumisen lisäämistä ja on kaupungin strategian mukai-
nen. Kaupungin liikuntatilojen maksuttomuus on yksi keino kohden toi-
sen asteen opiskelun maksuttomuutta. Aloite myös edistää toisen
asteen opiskelijoiden yhdenvertaisuutta.

Liikkumisen edistäminen on yksi Helsingin kaupunkistrategian 2017–
2021 (kaupunginvaltuusto 27.9.2017, 321 §) painopisteistä. Helsingin
liikkumisohjelmassa (kaupunginhallitus 3.12.2018, 790 §) yhtenä tavoit-
tealueena on, että riittävä liikunnallisuus on osa lasten ja nuorten arkea
ja oppimista. Liikkumisohjelmassa todetaan, että liikkumisen polarisaa-
tio korostuu toisella asteella. Noin viidennes helsinkiläisistä toisen
asteen opiskelijoista liikkuu suositusten mukaisesti, ja Helsingissä on
koko maata enemmän niitä nuoria, jotka eivät liiku ollenkaan. Ammatti-
in opiskelevista 13 prosenttia ei liiku minimisuosituksen mukaista
määrää yhtenäksän viikonpäivänä. Lukiolaisilla on liikkumisohjelman
mukaan runsaasti paikallaanoloa, keskimäärin 9 tuntia päivässä.

Helsingin liikkumishjelmassa todetaan myös, että yli 80 prosenttia lukiolaisista kokee hyvin mielekkäänä, että lukion olosuhteita kehitettäisiin liikkumista lisääviksi ja heillä olisi mahdollisuus käyttää liikuntatiloja opiskelupäivän aikana. Kaupungin liikuntatilojen maksuttomuus toisen asteen opiskelijoille vastaisi osaltaan lukiolaisten toiveeseen. Ammattiin opiskelevilla on liikkumishjelman mukaan vapaa-ajan liikuntaan vähemmän resursseja, esimerkiksi rahaa tai liikuntavälineitä. Valtuustoa- loitteessa ehdotettu kaupungin liikuntatilojen maksuttomuus klo 8–16 myös opiskelun ulkopuolella lisäisi toisen asteen opiskelijoiden mahdollisuuksia liikunnan harrastamiseen ja oman hyvinvointinsa edistämiseen sekä olisi kaupungin strategian mukaista.

Lukion opetussuunnitelman perusteissa liikuntaa on kaksi pakollista kurssia. Ammatillisessa koulutuksessa yhteisissä tutkinnon osissa on työkyvyn ja hyvinvoinnin ylläpitäminen -tutkinnon osa, joka on pakollinen. Tutkinnon osaan sisältyy liikuntaa. Lisäksi sekä lukiokoulutuksessa että ammatillisessa koulutuksessa on runsaasti valinnaista liikunnan tarjontaa. Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala on kuullut lukioden ja Stadin ammatti- ja aikuisopiston liikunnanopettajia huhtikuussa 2019 liikunnanopetukseen käytettävissä olevista oppilaitoksen omista tiloista, ulkopuolisten liikuntatilojen käytöstä ja opiskelijoille tulevista kustannuksista. Liikunnanopettajien näkemyksen mukaan monipuolisen ja opetussuunnitelman mukaisen liikunnanopetuksen toteuttamiseksi on tarpeen käyttää oppilaitoksen ulkopuolisia liikuntatiloja. Kustannuksia opiskelijoille pyritään välttämään, mikä johtaa suppeampiin vaihtoehtoihin opetuksen toteuttamisessa.

Lukioilla ja Stadin ammatti- ja aikuisopistolla on omia liikuntatiloja hyvin vaihtelevasti, ja lisäksi lukioissa liikuntasalien käyttömahdollisuudet ovat rajatut esimerkiksi ylioppilaskirjoitusten tai tilojen pienuuden vuoksi. Lukiokoulutuksessa oppilaitoksen ulkopuolisia tiloja käytetään molemmilla pakollisilla kursseilla, ja joissakin lukioissa valtaosa opetuksesta järjestetään oppilaitoksen ulkopuolella. Stadin ammatti- ja aikuisopistossa oppilaitoksen ulkopuolisia tiloja on käytössä yhdellä kampuksella.

Tällä hetkellä oppilaitokset kustantavat omista budjeteistaan suuren osan ulkopuolisten liikuntatilojen käytöstä, mikä vähentää huomattavasti opiskelijoille tulevia kustannuksia. Stadin ammatti- ja aikuisopiston eri kampuksilta saatujen tietojen mukaan ammatillisen koulutuksen opiskelijoille ei tule maksuja koulutukseen sisältyvästä liikunnasta. Lukio-opiskelijoille pakollisista liikuntakursseista tulee kustannuksia 5–23 e/kurssi. Halutessaan opiskelija voi aina valita myös maksuttoman liikuntavaihtoehdon. Toisaalta on huomattava, että kaupungin liikuntatilojen ohella oppilaitokset käyttävät yksityisten palveluntarjoajien liikun-

25.09.2019

tatiloja. Valtuustoaloite ei toteutuessaan poistaisi opiskelijoille koituvia kustannuksia kokonaan.

Opiskelijoiden yhdenvertaisuuden näkökulmasta nykytilanne on epäoikeudenmukainen, sillä jos liikunnanopetus rajoittuu vain oppilaitoksen omiin tiloihin, se rajaa monipuolisen liikunnanopetuksen toteuttamisen vaihtoehtoja. Opiskelijoiden yhdenvertaisuutta vähentää myös se, että eri lukioissa liikuntatunneista opiskelijoille koituvat kustannukset vaihtelevat. Kaupungin liikuntatilojen maksuttomuus toisen asteen opiskelijoille on kannatettavaa, koska se edistää opiskelijoiden yhdenvertaista kohtelua. Kaupunginvaltuusto on (26.9.2018, 240 §) toisen asteen maksuttomuutta käsitellessään todennut, että kenenkään opiskelun lukiossa tai ammatillisessa koulutuksessa ei tulisi jäädä kiinni taloudellisista syistä. Kaupunginvaltuuston mukaan tähän tulisi etsiä ratkaisuja.

Aloite on kannatettava myös siksi, että Helsinki on ottanut toisen asteen opiskelun maksuttomuuteen myönteisen kannan. Kaupunginvaltuusto (28.11.2018, 378 §) on Helsingin kaupungin vuoden 2019 talousarvion ja vuosien 2019–2021 taloussuunnitelman käsittelyn yhteydessä kirjannut Helsingin esittävän valtiolle, että pääkaupunkiseudusta tehdään maksuttoman toisen asteen koulutuksen kokeilualue. Kaupungin liikuntatilojen maksuttomuus on yksi tapa edistää Helsingin tavoitetta toisen asteen opiskelun maksuttomuudesta.

Esittelijä

kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtaja
Liisa Pohjolainen

Lisätiedot

Jaana Kariniemi, koulutussuunnittelija, puhelin: 310 82745
jaana.kariniemi(a)hel.fi